

OD REŻYSERA

O niedokończonym dramacie Friedricha Schillera pt.: *Demetrius (Dymitr)* usłyszałem po raz pierwszy w czasach studenckich, na lektoracie języka niemieckiego. Kiedy po wielu latach obejrzałem wspomniały spektakl *Borys Godunow* M. Mussorgskiego, wystawiony w ramach Festiwalu w Salzburgu, przypomniałem sobie o sztuce Schillera.

Obchodzona w 2005 roku dwusetna rocznica śmierci autora *Zbójców*, słabe jej echo na polskich scenach, a przede wszystkim piękno schillerowskiego tekstu – to główne powody, jakimi kierowałem się proponując realizację *Dymitra*.

Ważnym argumentem był również fakt, że jest to tekst właściwie nieznan, traktowany po macoszemu, nawet w dyskusjach na temat twórczości Schillera. Zapomnieniu uległy też historia Dymitra Samozwańca i wyniki z jego politycznej działalności powikłania, które w historii Polski odegrały niebagatelną rolę. Nie będę ukrywał, że obecny stan stosunków polsko-rosyjskich miał również wpływ na wybór tematu. Czytając *Dymitra*, odnosi się wrażenie, że sztuka ta została napisana niedawno, jakby wczoraj.

W mojej inscenizacji ograniczyłem się do kilku aktorów i symbolicznego rekwizytu. Niech przemówi genialne słowo Schillera; ponadczasowa intuicja autora – Europejczyka, który wielu narodom podarował sztuki o ich bohaterach. Po francuskiej *Joannie d'Arc*, szwajcarskim *Wilhelmie Tellu*, włoskim *Sprzysiężeniu Fieska*, miał być *Dymitr* darem twórcy dla kolejnych narodów.

Zapraszam na konfrontację z ważnym tekstem, który pozwala zastanowić się nad aktualnością przeszłości. Zapraszam na spotkanie z wielkim dramaturgiem i jego niedokończonym dziełem.

Piotr Szalsza

TEATRLUDOWY

SCENA POD RATUZZEM

Kraków, Rynek Główny 1, telefon: (12) 421 50 16
kasa biletowa czynna: środa - sobota w godz. 15.00 - 19.30
w niedziele w godz. 17.00 - 19.00
lub 2 godziny przed spektaklem

BIURO OBSŁUGI KLIENTA

czynne: od poniedziałku do piątku, w godz. 9.00 - 16.00
telefon: (12) 680 21 12 (13, 46)
tel./fax: (12) 680 21 54
www.ludowy.pl
rezerwacja@ludowy.pl

CORKA

POLSKIEGO WOJEWODY MARZY O KREMLU

WATYKAN POPIERA POLAKÓW

teatr KOREZ

**KATOLICKA ŻONA
WŁADCY ROSJI**

Górnośląskie Centrum Kultury Katowice Plac Sejmu Śląskiego 2

biuro teatru czynne

pn. - pt.: 9.00-16.00
tel.: (32) 209 00 88
centrala GCK (32) 255 38 06
www.korez.art.pl
biuro@korez.art.pl

TEATRLUDOWY

www.ludowy.pl

teatr KOREZ

www.korez.art.pl

Fryderyk Schiller

DYMITR SAMOZWAŃC

adaptacja i reżyseria:
Piotr Szalsza

premiera

Kraków 18 XI 2005 Katowice 4 XII 2005

*Lecz skoro słońce swobody zabłyśnie
I wiatr zachodni ogrzeje te państwa,
I cóż się stanie z kaskadą tyraństwa?*
Adam Mickiewicz

Fryderyk Schiller Dymitr Samozwaniec

Adaptacja i reżyseria: **Piotr Szalsza**
Scenografia: **Elżbieta Krywsza**
Opracowanie muzyczne: **Piotr Szalsza**
Asystent reżysera: **Katarzyna Kolanowska**

Dymitr – **Hubert Bronicki**

Maryna, Marfa – **Katarzyna Tiałka**

Niemy, Król Zygmunt, Olga, Maszka – **Jagoda Pietruszkówna**

Odowski, Przybysz – **Piotr Piecha**

Car Borys, Sapieha, Afanasij, Szlachcic, Gleb – **Stanisław Berny**

Szujski, Mniszech, Hiob, Posadnik – **Miroslaw Neinert**

Bojar, Arcybiskup, Ogrodnik, Rybak, Iwanek – **Dariusz Stach**

światło: **Robert Kania (Kraków), Sergiusz Brożek (Katowice)**
dźwięk, sekwencje wideo: **Dariusz Puk**

**CHAOS! KTO NAPRAWDĘ RZADZI NA KREMLU?
RUSZYĆ NA MOSKWĘ? - SEJM PODZIELONY
MOSKIEWSKIE NIE!!! NA POLSKIE ZAPĘDY**

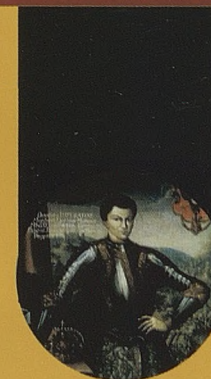
**MOSKIEWSKIE STOŁKI
DLA POLSKICH POLITYKÓW**

POLSKI "DRANG NACH OSTEN" TRWA

KTO OBIECAŁ POLAKOM ROSYJSKIE ZŁOTO?

**DLACZEGO POLSKI WOJEWODA
MA PRYWATNĄ ARMİĘ?**

**SCENA POD RATUZZEM KRAKÓW RYNEK GŁÓWNY 1
TEATR KOREZ KATOWICE PLAC SEJMU ŚLĄSKIEGO 2**

KALENDARIUM HISTORYCZNE

- 1533** Iwan IV Groźny zostaje Wielkim Księciem Moskiewskim
1547-1584 Iwan IV Groźny carem Rosji
1584-1598 Fiodor I – syn Iwana Groźnego – na tronie moskiewskim (ostatni władca z dynastii Rurykowiczów)
1591 domniemana śmierć dziewięcioletniego Dymitra – syna Iwana Groźnego
1598-1605 Borys Godunow na tronie moskiewskim
1601-1613 lata tzw. wielkiej smuty – okresu anarchii, buntów i zamieszek w Rosji
1603 pojawienie się Dymitra Samozwańca
1605 Fiodor II – syn Borysa Godunowa – na tronie moskiewskim; po dwóch miesiącach zostaje zamordowany przez oddziały Dymitra Samozwańca.
1605-1606 Dymitr Samozwaniec na tronie moskiewskim; zamordowany przez spiskujących bojarów
1606-1610 Wasyl IV Szujski na tronie moskiewskim; wywieziony do Polski, umiera po dwóch latach pobytu w niewoli
1610-1613 Władysław IV Waza – carem rosyjskim
1613-1645 Michał I Fiodorowicz – pierwszym carem Rosji, z dynastii Romanowych

PIOTR SZALSA (ur. 1944 r. w Bytomiu)

artysta o wszechstronnych zainteresowaniach: reżyser, scenarzysta, pisarz, publicysta, kompozytor, organizator projektów muzycznych, teatralnych i naukowych. Od lat publikuje w specjalistycznej prasie muzycznej, prowadzi działalność dziennikarską w radio i telewizji. Był redaktorem i producentem kilkuset widowisk TV, programów muzycznych, filmów dokumentalnych i reportaży. Pracował w teatrach dramatycznych i operowych Warszawy, Krakowa, Gdańska, Gdyni, Kielc, Katowic, Wiednia i Moskwy (reżyserował m.in. *Fedore* U. Giordano, *Miłość do trzech pomarańczy* S. Prokofiewa, *Plac Bohaterów* T. Bernharda, *Siostry Parry* M. Ronzoni, *Antygonę w Nowym Jorku* J. Głowackiego). Skomponował też muzykę do wielu spektakli teatralnych i telewizyjnych (m.in. *Kartoteka*, *Pokojówki*, *Czarownice z Salem*)
Jest autorem książek *Karol Szymanowski w Pradze* (1982) i *Bronisław Huberman – czyli pasje i namiętności zapomnianego geniusza* (2001).
Od 1983 roku mieszka na stałe w Wiedniu.

Johann Christoph Friedrich von Schiller,

Friedrich von Schiller (1759-1805), niemiecki poeta, dramaturg, teoretyk teatru. Urodził się w rodzinie felczera wojskowego. Pod wpływem księcia wirtemburskiego Karola Eugeniusza ukończył studia medyczne w akademii wojskowej w Stuttgarcie.

Pierwszy okres twórczości Schillera, naznaczony młodzieńczymi lekturami dzieł Rousseau, Szekspira, poetów okresu *Sturm und Drang*, był wyrazem buntu wobec panujących stosunków społecznych, które zniewalały jednostkę, odbierały jej prawo do samodzielnego rozwoju.

Wyrazem tych przekonań był m.in. dramat *Zbójcy*.

Po pierwszym wykonaniu *Zbójców* w Mannheim, w 1781 r., Schiller został aresztowany, zabroniono mu też publikowania jakichkolwiek dalszych prac.

Wyjechał wtedy ze Stuttgartu; przez Lipsk, Drezno, Weimar dotarł w 1789 do Jeny, gdzie został wykładowcą historii i filozofii i zajął się pisaniem wyłącznie rozpraw historycznych. Do pisania sztuk powrócił dopiero w 1799 za namową Goethego.

Okres 1794-1805, w którym obaj poeci – Goethe i Schiller – stworzyli swoje wybitne dzieła, nazywany jest w literaturze niemieckiej okresem *klasyki weimarskiej* (*Weimarer Klassik*). W tym czasie Schiller napisał wiele liryków, słynne ballady (*Rękawiczka*, *Graf Habsburg*, *Pierścień Polikratesa*, *Żurawie Ibikusa*, *Pieśń o dzwonie*) oraz dramaty historyczne (*Obóz Wallensteina*, 1800; *Maria Stuart*, 1801; *Dziewica Orleańska*, 1802; *Wilhelm Tell*, 1804; niedokończony *Demetrius*, 1805).

Razem z Goethem założył Weimar Theater, który stał się czołowym teatrem w Niemczech, przyczyniając się do odrodzenia dramatu. W Weimarze Schiller pozostał aż do śmierci – zmarł na gruźlicę w wieku zaledwie 45 lat.

Pierwsze wykonania *Demetriusa* na scenach niemieckiej i polskiej:

Teatr w Lipsku – 1 lutego 1869

Teatr we Lwowie – 24 października 1873

TEATR KOREZ

powstał w 1990 roku. Od początku swojego istnienia konsekwentnie buduje własny repertuar. Ma na swym koncie ponad 2000 przedstawień prezentowanych zarówno w kraju, jak i za granicą, m.in. w Niemczech, USA, Austrii, na Węgrzech i Słowacji. Jest jednym z najprężniej działających teatrów prywatnych w Polsce. Dyrektorem Teatru Korez jest aktor Mirosław Neinert. Teatr posiada w bieżącym repertuarze ponad 10 spektakli, m.in. *Scenariusz dla 3 aktorów* Schaeffera, *Cholonek* wg Janoscha, *Ballady morderców i kochanków* wg Nicka Cave'a, *Lekcja* Ionesco, *Hamlet* A. Celińskiego. Koordynatorem pracy artystycznej jest Hanna Kałamarz, a kierownikiem technicznym Sergiusz Brożek. Na kameralnej scenie teatru Korez występuje także wielu artystycznych gości - zarówno uznane gwiazdy, jak i *młodzi zdolni* - aktorzy, teatry, kabarety, muzycy... Scena Korezu to twórcze miejsce m.in. Mumio i Teatru Bez Sceny. Tu powstają unikalne w formie scenicznej *Koncerty Sceniczne* Kwartetu Śląskiego, odbywają się projekcje niezależnych filmów *Krótki metraż w pełnym metrażu*. Korez od wielu już lat prowadzi edukację teatralną przeznaczoną dla młodzieży szkół średnich, a ostatnio także gimnazjalnych. Mirosław Neinert jest pomysłodawcą i szefem odbywającego się od 1999 roku, w podcieniach Górnośląskiego Centrum Kultury, największego na Śląsku wakacyjnego festiwalu artystycznego: Letniego Ogrodu Teatralnego.

TEATR LUDOWY

to najmłodszy z krakowskich teatrów instytucjonalnych. W 2005 roku obchodzi jubileusz 50-lecia istnienia. Jego początki związane są z wielkimi twórcami polskiego teatru: K. Skuszaną, J. Krassowskim, J. Szajną, oraz aktorami K. Feldman, G. Barszczewska, F. Pieczka, W. Pyrkosz, i wieloma innymi. Trudno jednak było robić teatr w tym małym laboratorium wielkiej historii, jakim była - z założenia socjalistyczna - Nowa Huta. Z czasem więc awangardowy teatr zaczął przekształcać się w scenę bardziej edukacyjną. Sytuacja zmieniła się wraz z objęciem teatru przez Jerzego Fedorowicza, w 1989 roku. Pierwszą premierą był *Człowiek z marmuru - początek i koniec* na motywach słynnego filmu Andrzeja Wajdy. Został on osadzony w realiach Nowej Huty i był politycznym rozrachunkiem z poprzednią epoką. Następne spektakle starały się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom widowni – teatr opowiadał o najpiękniejszych stronach życia, o miłości, przyjaźni, afirmacji istnienia. Otwarto też Małą Scenę w centrum Krakowa najpierw przy ulicy Kanoniczej 1, potem przeniesiona na Scenę Pod Ratuszem na Rynku Głównym.

Teatr Ludowy Osiedle Teatralne 34 31-948 Kraków
e-mail: teatr@ludowy.pl www.ludowy.pl

dyrektor naczelny i artystyczny **Jerzy Fedorowicz**
z-ca dyrektora **Jacek Strama**
kierownik muzyczny: **Krzysztof Sz wajgier**
sekretarz literacki: **Maria Klotzer**
kierownik Biura Obsługi Widza: **Włodzimierz Wowa Brodecki**
koordynacja pracy artystycznej **Sylvia Salwińska,**
Katarzyna Siewiera – Szmytke
kierownik sceny: **Katarzyna Kolanowska**
dział promocji i reklamy : **Beata Strama, Ewa Zawalska,**
Jerzy Fedorowicz, Jr
kierownik techniczny: **Zenon Maciak**
oświetlenie: **Robert Kania**
akustyka: **Dariusz Puk**
brygadier sceny: **Roman Sorbjan**
charakteryzacja: **Krystyna Rys**
garderobiana: **Dorota Kurowska**
pracownia krawiecka damska: **Maria Marcinkowska, Danuta Szkarłat**
kierownik pracowni krawieckiej meskiej: **Antoni Folfasiński**
prace modelatorskie i malarskie: **Witold Krawczyk, Agnieszka Lizon**
prace tapicerskie: **Stanisław Kasprzyk**
prace ślusarskie: **Edward Dyrda**